
KORPORATIVNA SIGURNOST 2010

Prikupljanje informacija i obrana od
industrijske špijunaže

dr.sc. Mirko Bilandžić, docent

Zagreb, 14. travanj 2010.

KORPORATIVNA SIGURNOST 2010

Zašto business intelligence i korporativna sigurnost nisu dio poslovanja u hrvatskim tvrtkama?

INTELLIGENCE

- a) organizacija informacija s ciljem zadovoljenja potreba *decision-maker*;
- b) bitno je ne koliko se zna općenito već koliko se zna o onome što je potrebno da se ostvari cilj;
- c) ima akcijski element - nema intelligencea bez akcijskog elementa, to je informacija oblikovana za akciju;
- d) intelligence je ključan za odlučivanje i presudan za djelovanje, za akciju;
- e) intelligence je vezan uz namjere (drugih), a informacije su značenja koja se pridružuju uz čine, djela i iskaze;
- f) intelligence je okrenut ka budućnosti;

INTELLIGENCE

- Informacija
- Djelatnost
- Organizacija

 Što je business intelligence?

“Globalni intelligence savez” (*Global Intelligence Alliance - GIA*). Istraživanje 2005. na uzorku od 18 država svijeta (287 kompanija) i to u: Brazilu, Saveznoj Republici Njemačkoj, Meksiku, Nizozemskoj, Norveškoj, Švicarskoj te 10 azijsko pacifičkih država, kao i u Finskoj i Kanadi.

Izvor: Pirttimaki, V. Comparative Study and Analysis of the Intelligence Activities of Large Finnish Companies, Journal of Competitive Intelligence and Management, Volume 4, Number 1, 2007

•Rang-lista najpreferiranih pojmova:

- istraživanje tržišta (*market research*) je pojam koji se koristi najviše - 30%;
- na drugom mjestu je pojam "business intelligence" - 20%, a potom sljede;
- "*competitive intelligence*" - 16%;
- "intelligence tržišta" (*market intelligence*) - 14%;
- monitoring tržišta (*market monitoring*) - 8%;
- "*competitor intelligence*" - 5%;
- upravljanje znanjem (*knowledge management*) - 3%

 Business intelligence

=

management poslovnim informacijama

 Business intelligence je poslovni radar

✚ Business intelligence:

- način poslovnog razmišljanja
- sastavni dio suvremene poslovne kulture
- sastavni dio suvremenih poslovnih strategija
- sastavni dio suvremene poslovne politike
- strateški managerski resurs

(Poslovna) informacija u suvremenim uvjetima

1. Moć

2. Kapital

3. Znanje

4. Ključni resurs upravljanja

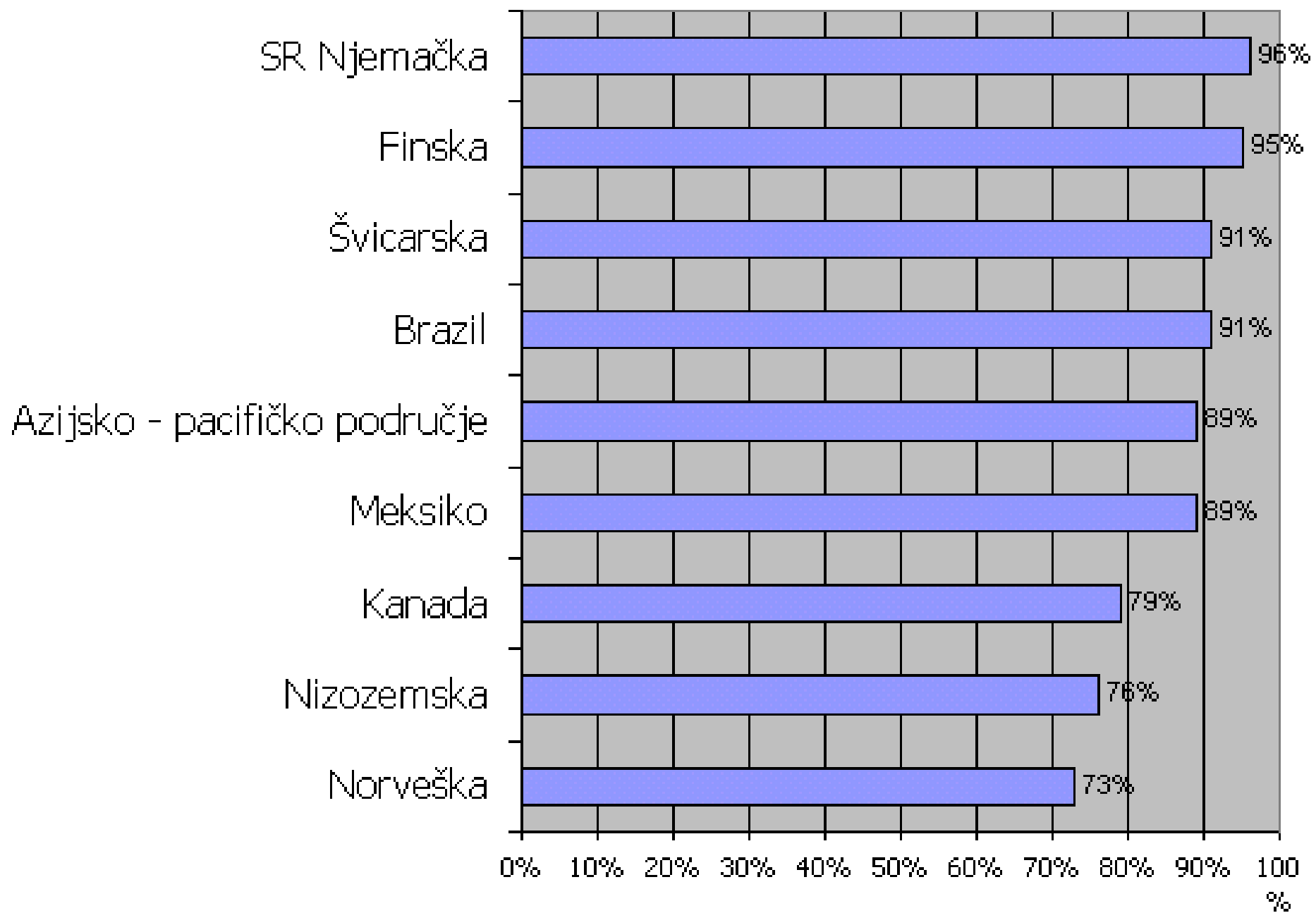
5. Strateška konkurentska prednost – jedini neimitabilni faktor

6. Jedno od najmoćnijih oružja suvremenog čovjeka

 Microsoft: 418 mlrd \$ trž. vrijednost, 22 mlrd \$ knjig. vrijednost;

 General Motors: 64 mlrd : 257 mlrd \$;

 Coca cola, Google: 64/67 mlrd \$ (brand)

“Business Intelligence” ima tri značajke:

1. to je proces prikupljanja informacija koje nakon odgovarajuće analize postaju "znanje";
2. "business intelligence" je fokusiran na one informacije temeljem kojih se mogu anticipirati budući procesi, događaji, akcije ili kretanja;
3. "business intelligence" je instrument koji ima potpornu ulogu u procesu donošenja odluka.

Cilj business intelligencea jest uočiti povoljne poslovne prilike prije konkurenata odnosno opasnosti koje prijete iz poslovnog okruženja, te detektirati dovoljno rano da menadžmentu ostane dovoljno vremena za poduzimanje primjerenih protuakcija i eliminiranje opasnosti.

✚ To je sustav koji pruža odgovor na nekoliko temeljnih pitanja poslovanja:

- a) što se događa u poslovnoj okolini?;
- b) zašto se to događa?;
- c) što će se dogoditi?;
- d) što treba učiniti ?;
- e) kako to učiniti?

Business counterintelligence: središnji element korporativne sigurnosti

Business counterintelligence podrazumijeva aktivnosti koje su usmjerene na eliminaciju ili reduciranje učinaka "intelligence" aktivnosti rivala te zaštitu informacija poslovnog subjekta u odnosu na gospodarsku odnosno industrijsku špijunažu.

Business counterintelligence sustav

- ima za cilj rizike gubitka informacija koje posjeduje poslovni subjekt svesti na najmanju moguću mjeru
- dakle, nema za cilj eliminirati prijetnje i rizike budući da je to nemoguće jer se poslovanje odvija u nesigurnoj okolini punoj neizvjesnosti koja je sastavni dio ukupnog svakodnevnog poslovanja
- business counterintelligence sustav ima za cilj uspostaviti mehanizme za upravljanje sigurnosnim rizicima
- izgrađuje se na načelu odnosne analize troškova i korisnosti (*cost-benefit analysis*)

Vrijednost poslovnih podataka - kada postaju zanimljivi drugima

- postizanje konkurentske prednosti
- istraživanje potencijalnog tržišta
- razvoj i istraživanje novog proizvoda
- preotimanje klijenata
- otkrivanje strategije

**Razmislite koje biste konkurentne podatke Vi
željeli imati i što bi oni značili za vaše
poslovanje?**

Je li to potrebno? Svjetska iskustva: štete

SAD: godišnje štete na razini 300 mlrd dolara (Office of the National Counterintelligence Executive, 2002.)

SAD: štete od zločina povezanih s informatičkim sustavima iznose 67 mlrd. dolara (Office of the National Counterintelligence Executive, 2006.)

SAD: 56% tvrtki s liste *Fortune 1000* žrtve gospodarske špijunaže

SR Njemačka: godišnje štete na razini 50 mlrd eura ili 30.000 radnih mjesta (Walter Opfermann, *Guardian*, srpanj 2009.)

Zašto je hrvatskom gospodarstvu potreban
business intelligence i korporativna
sigurnost?

**BUSINESS INTELLIGENCE I
KORPORATIVNA SIGURNOST**

=

IZVOR KONKURENTSKE PREDNOSTI

-Hrvatska na 63% prosječnog razvoja Europske unije-slabije razvijene zemlje, 30-ak godina iza EU (Eurostat/ožujak 2010)

-BDP 69,33 mlrd. dolara, 62. u svijetu (Svjetska banka, travanj 2010.)

- vanjski dug oko 95% BDP - 43 mlrd. eura/60 mlrd\$ (HNB, Dun&Bradstreet, siječanj-travanj 2010.)

- 500 najvećih tvrtki iz srednje Europe, samo 11 hrvatskih tvrtki: Agrokor 25., INA 27., HEP 119., HT 149., Pliva 351. (Delloite, rujan 2009.)

- kriteriji poslovne aktivnosti (*doing business*), RH je 103. od 183. države (Svjetska banka, rujan 2009.)
- stopa zaposlenosti 50-ak%, među najnižima u odnosu na EU
- 53. (57 država) na ljestvici konkurentnosti - Nacionalno vijeće za konkurentnost , "Godišnjak svjetske konkurentnosti 2009."
- pokrivenost uvoza izvozom 49% (Državni zavod za statistiku, siječanj 2010.)
- 70. u svijetu prema Međunarodnom indeksu zaštite vlasničkih prava (IPRI) od 115 država, među najgore plasiranim europskim državama

Postoje li u hrvatskom gospodarstvu
institucionalizirani mehanizmi business
intelligencea i korporativne sigurnosti?

Funkcije korporativne sigurnosti

- administrativna sigurnost (*Administrative Security*): procedure i politike;
- fizička i tehnička sigurnost (*Protective Security*): postrojenja i druga imovina;
- sigurnost vlasništva i vanjskih partnerstva (*Out-Source/Proprietary*);
- osobna sigurnost (*Personnel Security*): zaštita ljudi, zaštita na radu;
- programi izobrazbe i razvoja svijesti u odnosu na sigurnost (*Security Education Awareness and Training Program*): edukacija uposlenih;
- zaštita od požara (*Fire Protecting*) ljudi i imovine;
- djelovanje u izvanrednim uvjetima (*Contingency Planning*);
- istrage (*Investigations*): program zaštite od kriminala;
- sigurnost ugovornih poslova s državnim strukturama (*Government Security*): pružanje sigurnosne podrške u odnosu na ugovore i poslove s vladom (nacionalna sigurnost kao dio korporativne sigurnosti);
- informacijska sigurnost (*Information Security*);
- sigurnost menadžera (*Executive Security*);
- sigurnost na raznim poslovnim događajima (*Event Security*).

Izvor: Gerald L. Kovacich, Edward P. Halibozek, The Manager's Handbook for Corporate Security: Establishing and Managing a Successful Assets Protection Program, 2002., Chapter III, prilagođeno)

Razine i ciljevi korporativne sigurnosti

- eliminacija svih rizika i ugrožavanja koji mogu utjecati na poslovne aktivnosti i ostvarenje poslovnog uspjeha;
- svođenje ugrožavajućih učinaka na najmanju moguću mjeru;
- poslovno funkcioniranje u uvjetima kriza (*crisis management*);
- prevladavanje kriza i ponovno normalno poslovanje

Korporacijski zločin: ugrožavaju li korporacije same sebe?

- korporacijski zločin je zločin koji čine korporacije

Područja korporacijskog zločina

Šest kategorija korporacijskog zločina:

- administrativno područje (knjigovodstveni poslovi)
- ekološko područje (zagađivanje okoline)
- finansijsko područje (porezni prekršaji, nelegalna plaćanja)
- radno-pravno područje (radno-pravni uvjeti)
- proizvodno područje (sigurnost proizvoda, deklaracije)
- nepoštena trgovina (djelovanje protiv konkurencije, lažno reklamiranje)

Izvor: Gary Slapper i Steve Tombs, Corporate Crime, Longman, Essex, 1999.

GDJE JE HRVATSKA I HRVATSKO GOSPODARSTVO?

Korporacijski zločin i korupcija

Privatizacijska paradigma

Javna nabava: 12,5 mlrd kuna godišnje

“nestane”: oko 5% BDP-a

(Jutarnji list, 28. siječanj 2010.)

Index korupcije

-
- **Namibia 64. mjesto**
- **Hrvatska 65. mjesto**
- **Samoa 66. mjesto**
-

Transparency International, 2008.

KORUPCIJA

- ugrožavanje nacionalne sigurnosti
- ugrožavanje razvoja gospodarstva i društva

(Transparency International, službene izjave, Vijeće za nacionalnu sigurnost, Predsjednik RH)

Možda su brojke i veće?

Korupcija u svijetu 1000-1500 mlrd\$, godišnje,
3-5% svjetske ekonomske aktivnosti
(Ek. institut, 2007.)

Siva ekonomija čini 15-20% globalnog BDP-a
(Glenny, McMafija, 2008:15)

Business intelligence i korporativna sigurnost – odgovornost hrvatskih kompanija

Smisao i cilj

Prilagodba hrvatskog gospodarstva euroatlantskim tržištima;

Ulaganje u sigurnost nije gubitak profita, već ulaganje u budućnost;

Predsjednik korporacije "Ericsson" Lars Ramqist:

“(Poslovna) sigurnost je izvor konkurentske nadmoći”.